

Zápis ze 3. schůze

Grémia rad plemenných knih ČSCHMS roku 2022

ze dne 24. 5. 2022, Hradištko od 9:30 hod.

Přítomní (grémium): Chroust (BA, předseda grémia), Káčer (PI), Farka (LI), Hatláková (CH), Herman (BM), Machač (HE), Müller (WA), Nátr (MS), Novotný (PA), Šebelka (AA), Žďárský (DX),

Online: Štehmüller (SH), Bernard (AU), Orlovský (SA), Hruška (RK)

Přítomní (zaměstnanci): Malát, Kopecný, Birovaš, Vydrová

Omluveni: Papáček (PG), Faflák (TL), Terč (GA), Potůček (HI), Hodbod' (GS),

Hosté: Roden (DX)

Prezenční listina je přílohou tohoto zápisu → přítomno 11 + 4 online osob, z toho 3 s hlasovacím právem

Program jednání:

1. PH pro lineární popis zevnějšku (viz příloha)
2. návrh na dílčí zpřesnění metodiky pro KUMP (viz příloha)
3. body z posledního jednání grémia - revize odhadu PH pro maternální efekt pro růst (podkladové materiály byly odeslány chovatelům individuálně)
4. různé, diskuze

Chroust přivítal přítomné a požádal o minutu ticha na uctění památky zesnulého Karla Šeby. Z důvodu nepřítomnosti několika členů grémia (dojedou později) navrhl začít bodem č. 2 a bod č. 1 diskutovat po příjezdu všech → odsouhlaseno.

Průběh jednání:

1. návrh na dílčí zpřesnění metodiky pro KUMP (viz příloha)

Birovaš – objasnila důvody návrhu na úpravu metodiky tak, aby byl výklad jednoznačný a nestalo se, že by si někdo znění vyložil jiným způsobem, než které je platné a podle kterého se výpočet v programu na KUMP realizuje. Bylo doplněno na všechna potřebná místa: „vážení sloužící k získání přepočtené hmotnosti“ → v návrhu na úpravu metodiky červeně

Káčer – nastínil problém ze svého pohledu, demonstroval na dvou zvířatech a navrhl udělat analýzu, kolik býků na OPB bylo stávajícím systémem doposud poškozeno → nesplnilo podmínky

Kopecný – při pohledu na uvedená zvířata do systému KUMP je patrné, že u nich začal problém již při odstavu (nikoli v průběhu odchovu)

Birovaš – nebrání se změně metodiky, ale problém nastal u uvedených zvířat v průběhu jejich života, nikoli chybným postupem výpočtu

Šebelka – ptejme se, co je možné udělat pro zvířata

Birovaš – diskutujeme o „hraničních“ zvířatech s problémem, která byla vyřazena z odchovu z důvodu neplnění parametrů a je otázkou, jestli změnou metodiky nebude takových zvířat ještě mnohem více

Farka – navrhuje, aby si Rady PK daly do podmínek toleranci ± 5 kg u hraničních zvířat a ptá se, je-li změna metodiky žádoucí – pomůže-li problém vyřešit

Birovaš – žádá o odsouhlasení, že se vše dělo v souladu s metodikou, neporušovala se pravidla a následně diskutovat nad možností, jak upravit metodiku tak, aby to bylo přínosem

Kopecný – nejde pouze o metodiku KUMP ale také odchovu PB

Chroust – je třeba si uvědomit, že jde pouze o otázku výkladu metodiky (interpretaci textu), nikoli o její porušování → je pro navrhované zpřesnění

Bernard – stojí za zněním metodiky a čekal by větší rozbor problému ze strany Ing. Káčera

Malát – prosí o diskusi, zda o dané problematice hlasovat a jakým způsobem, byl by pro zpřesnění znění metodiky a zároveň o otevření diskuse nad případnou změnou metodiky KUMP

Káčer – znovu navrhuje zjistit, kolik zvířat bylo podle stávajícího systému poškozeno a následně diskutovat nad tím, jak metodiku upravit, aby k poškozování nedocházelo

Kopecký – upozornil na to, že úprava nemusí přinést kýžený výsledek, ale může naopak poškozovat daleko větší množství zvířat → metodiku KUMP je třeba vnímat jako metodiku pro všechny kategorie, nikoli pouze a jen býky v odchovu

Herman – je třeba udělat další tlustou čáru s tím, že výpočet probíhal doposud standardně a je otázkou je-li již čas na změnu metodiky tak, aby byla tato změna skutečně přínosem všem zvířatům

Chroust – výpočty probíhají rutinně na základě platné metodiky

Káčer – navrhuje do příštího jednání zpracovat modely, které by se spravedlivě zachovaly k býkům na OPB

Farka – je třeba mluvit i o konkrétním býkovi gasconne, kterého se to týká a na kterého by podle jeho názoru měla být za stávající situace udělena výjimka

Novotný – je předběžně domluven na svolání online schůzky Rady PK GS, na které by měla být pro býka udělena další výjimka

Hlasování:

1. Kdo je pro, aby se neměnila metodika, ale zpřesnil se její výklad uvedením v příloze tohoto zápisu?

PRO: 12, Proti: 0, Zdržel: 0 → **jednomyslně schváleno**

2. Kdo je pro zpřesnění výkladu způsobem, jaký je uveden v návrhu na změnu metodiky, ale bez změny metodiky (viz níže)? PRO: 10, Proti: 1, Zdržel: 1 → **schváleno**

3. Kdo je pro, aby se po letošním III. turnusu výběru plemenných udělala analýza dopočtu 365 denní hmotnosti ve třech scénářích: 1. stávající způsob, 2. využití předchozího vážení, 3. použití hmotnosti na konci testu (OPB i OCH)?

PRO: 12 → **jednomyslně schváleno**

Závěr/usnesení: Metodika se nemění, pouze se zpřesní výklad způsobem uvedeným v návrhu, který bude uveden v příloze zápisu, následně bude vypracována analýza letošního ročníku odchovu PB do 30. 9. 2022 z pohledu všech tří scénářů (zodpovídá Birovaš, Kopecký).

2. PH pro lineární popis hodnocení zevnějšku (viz příloha)

Birovaš – materiál rozeslán s pozvánkou na jednání → podala k materiálu vysvětlení a požádala o diskusi. Ve stávajícím systému výpočtu není chyba, ale lze jej provádět lepším způsobem → přechodem na nový a přesnější z pohledu dat, která máme k dispozici (která vstupují do výpočtu/odhadu). Žádá grémium o odsouhlasení zintenzivnění práce a přechodu na nový systém → doposud neexistoval software, který by si s tímto typem dat poradil, protože soubor je mnohem složitější než pro růstové parametry.

Hlasování 1: Kdo je pro přechod na nový systém odhadu PH pro lineární popis a hodnocení zevnějšku dle uvedeného návrhu?

PRO: 12 → **jednomyslně schváleno**

Hlasování 2: Kdo je pro, PH pro lineární hodnocení k 30. 6. nezveřejňovat, ale ponechat chovatelům k dispozici výpočet k 31.3. s vysvětlením (se zveřejněním ve Zpravodaji ČSCHMS 2/2022)?

PRO: 8, proti: 0, zdržel: 4 → **schváleno**

Závěr/usnesení:

- Členové grémia souhlasí s navrženým postupem přechodu na nový systém odhadu PH pro lineární popis a hodnocení zevnějšku s tím, že předpokládané uvedení do praxe proběhne do 30. 9. 2022.
- PH pro lineární popis a hodnocení zevnějšku k 30. 6. se nebudou zveřejňovat, ale ponechá se výpočet k 31.3. s vysvětlením, proč tomu tak je → informace se zveřejní také ve Zpravodaji 2/2022.

3. Body z posledního jednání grémia

Revize odhadu PH pro maternální efekt pro růst

- podkladové materiály odeslala A. Birovaš všem chovatelům individuálně (každému jeho stádo)
- navrženy byly dva způsoby vyjádření mléčnosti matek:
- 1) do výpočtu MeRU nezahrnout RPH pro roční hmotnost, ale změnit ho následovně $(2 \cdot RPH_{120} + RPH_{210})/3$. Tato vlastnost byla pracovníčně nazvána jako MeML (maternální efekt mléčnost)
- 2) do výpočtu zahrnout i negenetické efekty (trvalé prostředí matky), které se však na užitkovosti potomka zcela promítají. Tato vlastnost byla označena jako HodnotaMatky. Do ní vstupují pouze ty PH, které se podílí na užitkovosti potomka do jeho odstavu. $HodnotaMatky = 0,5 \cdot (PH_{120} \text{ přímý} + PH_{210} \text{ přímý}) + PH_{120} \text{ maternální} + PH_{210} \text{ maternální} + \text{trvalé prostředí } 120 + \text{trvalé prostředí } 210$
- vysvětlení nad chovem F. Farky jakým způsobem s informacemi pracovat
- výsledek porovnání MeRU a MeML byl jednoznačný – krávy se liší maximálně +/- 2 body (s výjimkou krav plemene UC100 – což je dáno velikostí populace), není tedy nutné zavádět novou plemennou hodnotu
- HodnotaMatky se jeví jako velmi dobrý chovatelský nástroj a je třeba ho propagovat

Závěr: Mateřskou mléčností není třeba se dle výsledků dále zabývat. Věnovat prostor propagaci/osvětě HodnotyMatky pro růst tak, aby se s ní naučili chovatelé pracovat a využívat ji v plném rozsahu. Zároveň tuto vlastnost zabudovat do dat chovatelů ve WebKUMP. Grémium bere na vědomí a se závěrem souhlasí.

4. různé, diskuze

Kopecký – informace k dosavadnímu průběhu letošních výběrů plemenných býků na OPB a u chovatelů

zapsala Pavla Vydrová

ověřil Ing. Jan Chroust

Příloha

Výklad Metodiky kontroly užítkovosti skotu bez tržní produkce mléka (KUMP)

V odstavci 2.6. „**Přepočtená hmotnost na jednotný věk**“ je myšlena předcházející hmotností ta, která se vztahuje k předcházející přepočtené hmotnosti. Stejně tak je jako myšleno předcházející vážení to, které slouží k získání přepočtené hmotnosti. Tyto skutečnosti vyplývají ze skutečnosti, že tato metodika s jinými váženími a hmotnostmi nepracuje. Jediné zmíněné hmotnosti jsou shrnuty v následující tabulce, která také označuje věkové intervaly pro jejich zjištění.

<i>Zjišťovaná hmotnost ve věku</i>	<i>Stupeň „A“ a „B“</i>
120 dnů	90 až 170 dní
210 dnů	171 až 290 dní
365 dnů	291 až 450 dní

Metodika kontroly užítkovosti skotu bez tržní produkce mléka (KUMP)

Metodika předkládaná Českým svazem chovatelů masného skotu, z. s. (ČSCHMS) respektuje a vychází z doporučení převzatých od „Internacional Committee for Animal Recording“ (ICAR), převážně dle systému kontroly užítkovosti metoda „A“.

1. Předmět metodiky

Předmětem metodiky je zjišťování chovatelských údajů potřebných k posouzení užítkových vlastností skotu bez tržní produkce mléka, jehož potomstvo je určeno k dalšímu chovu nebo k jatečným účelům. Podle této metodiky je hodnocen chov skotu bez tržní produkce mléka jednotně v celé ČR.

2. Názvosloví

2.1. **Stádo** - soubor plemenic chovaných ve stejných podmínkách sloužící k produkci telat

2.2. **Mezidobí** - období od jednoho otelení krávy do dalšího otelení (ve dnech)

2.3. **Průběh porodu** - hodnocení vlastního průběhu porodu a klasifikace pomoci potřebné k narození telete. Při klasifikaci jsou využity známky:

1 – *spontánní porod* bez pomoci ošetřovatele

2 – porod *s pomocí jednoho až dvou ošetřovatelů*

3 – porod vyžadující pomoc *tří a více osob* nebo *pomoc veterinárního lékaře*

4 – *císařský řez* nebo těžký porod vyžadující léčbu po porodu s opakovanou návštěvou veterináře

V plemenářské evidenci se uvádí podíl (%) snadných porodů (1 a 2), které se podílejí na celkovém počtu porodů.

2.4. **Označování skotu** - všechna zvířata zapojená do KUMP musí být označena v souladu s platnou legislativou

2.5. **Hmotnost zvířat** - je zjišťována vážením s přesností na celé kilogramy. Při výpočtu přírůstků není prováděna srážka na nakrmenost.

Hmotnost při narození se zjišťuje nejpozději do 24 hodin po narození telete a je možno využít i kvalifikovaný odhad (toleruje se odchylka od skutečné hmotnosti do +/- 5 kg), nicméně je jednoznačně preferováno vážení telat po porodu. Inspektor ČSCHMS má u chovů zapojených do KUMP pravomoc namátkově převážít jím vybraná telata, aby ověřil korektnost údajů o porodní hmotnosti telat nahlášených chovatelem. V případě zjištění chybně poskytnutých dat bude předán podnět k prošetření příslušné Radě plemenné knihy s tím, že v případě dlouhodobého porušování metodiky může být chov z KUMP vyřazen. Inspektor má právo odmítnout převzetí zjevně nekorektních údajů o hmotnosti zvířat při narození. Údaje o porodní hmotnosti telat a datum narození telat, pokud nebudou tyto údaje získány z databáze ÚE, zasílá chovatel místně příslušnému inspektorovi nejpozději do 7 dní od narození telete.

2.6. **Přepočtená hmotnost na jednotný věk** - KUMP pro hodnocení vlastní užítkovosti využívá jednotný věk 120, 210, 365 dní. Podle věku telete při vážení je proveden přepočet na příslušný věk dle intervalů:

<i>Zjišťovaná hmotnost ve věku</i>	<i>Stupeň „A“ a „B“</i>
120 dnů	90 až 170 dní
210 dnů	171 až 290 dní
365 dnů	291 až 450 dní

Hmotnost přepočtená na jednotný věk se vypočítává na základě data provedeného vážení a zjištěné hmotnosti a data předchozího vážení sloužícího k získání přepočtené hmotnosti a předcházející hmotnosti, kteřá vztahující se k předcházející přepočtené hmotnosti. Na základě těchto údajů je stanoven průměrný denní přírůstek P podle následujícího vzorce:

$$P = (H_1 - H_2) * n^{-1}$$

Kde: P = průměrný denní přírůstek za období od předcházejícího vážení sloužícího k získání přepočtené hmotnosti

H₁ = hmotnost zjištěná v den vážení

H₂ = hmotnost z předcházejícího vážení sloužící k získání přepočtené hmotnosti

n = počet dnů od předcházejícího vážení sloužícího k získání přepočtené hmotnosti
k hodnocenému vážení

Vlastní výpočet hmotnosti je proveden podle vzorce:

$$H_p = H_1 \pm (P * n_p)$$

Kde: H_p = hmotnost přepočtená na jednotný věk

H₁ = hmotnost zjištěná v den vážení

P = průměrný denní přírůstek za období od předcházejícího vážení

n_p = rozdíl mezi věkem při vážení a věkem, na který je přepočet prováděn (ve dnech)

2.7. **Mléčná produkce** - je produkce mléka krávy od otelení do odstavu telete a je posuzována podle přepočtené hmotnosti telete na jednotný věk 120, případně 210 dnů

2.8. **Zařízení pro provádění KUMP** - chovatel je povinen pro provádění KUMP zajistit odpovídající systém naháněcích chodeb s možností třídění a fixace pro vážení, měření a hodnocení zvířat

2.9. **Kontrolní rok** - je období od 1.10 do 30. 9. následujícího roku, ve kterém jsou zjišťovány údaje potřebné ke zpracování KUMP

2.10. **Kvalifikovaný odhad** – odhad hmotnosti při narození stanovený chovatelem na základě praktických zkušeností. Odchylka takto odhadnuté hmotnosti od hmotnosti zjištěné vážením nesmí být vyšší nebo nižší než 5 kg. Ke kvalifikovanému odhadu je možno použít i měřicí pásku přímo určenou k odhadu porodní hmotnosti telat.

2.11. **Inspektor** - pracovník uznaného chovatelského sdružení (ČSCHMS) pověřený výkonem KUMP skotu a splňující kvalifikační předpoklady dle vydaného oprávnění k provádění KUMP

2.12. **Výsledky KUMP** – jsou zpracovávány centrálně

3. Všeobecně

Pro potřeby KUMP zajišťuje chovatel základní chovatelské údaje:

3.1. **Vstupní seznam zapojených krav** - číslo zvířete, datum narození, plemennou příslušnost, údaje o rodičích, číslo chovu v ÚE

3.2. Průběžné údaje

a) **o reprodukci plemenice** - jsou převzaty z plemenářské evidence chovatele

b) **o teletí** - číslo telete, datum narození, pohlaví, průběh porodu, hmotnost při narození, údaje o rodičích a o pohybech v rámci ÚE, včetně čísel hospodářství

Chovatel předává tyto údaje na základě prvotní evidence místně příslušnému inspektorovi ČSCHMS bez zbytečného odkladu. Do doby nahlášení porodní hmotnosti telete nebude toto tele zaevidováno do databáze KUMP.

3.3. Metody KUMP

V rámci provádění kontroly užítkovosti skotu bez tržní produkce mléka se zjišťují a následně dle šlechtitelských programů vyhodnocují růstové a reprodukční schopnosti. Hodnocení zevnějšku je řešeno samostatnou metodikou. Rozsah zjišťovaných údajů je stanoven dle stupňů kontroly následovně:

- a) **Reprodukční ukazatele (v obou stupních KUMP)**
- b) **Růstové ukazatele:**

Stupeň „A“ - zahrnuje zjišťování hmotnosti telat inspektorem. Vážení je prováděno zpravidla 3x v průběhu kontrolního roku za účelem dosažení maximálně možného počtu zvážených telat, a to v obdobích rozhodujících pro výpočet hmotnosti ve věku telete 120, 210 a 365 dní (viz bod 2.6.). Hmotnost při narození je zjišťována chovatelem vážením do 24 hodin po narození, za rovnocenný údaj je považován i kvalifikovaný odhad.

Stupeň „B“ - zahrnuje zjišťování hmotnosti telat inspektorem. Vážení je prováděno zpravidla 1x v průběhu kontrolního roku Hmotnost je přepočítána na hmotnost dle věku na hmotnost 120 nebo 210 nebo 365 dní (viz bod 2.6.).

3.4. **Údaje zjištěné v KUMP** se využívají pro stanovení plemenné hodnoty zvířete, dále k chovatelským a výrobním rozborům, zpracování šlechtitelských programů a výběru zvířat do plemenné knihy

4. Zjišťované údaje

Pro potřeby KUMP se zjišťují v chovech tyto základní údaje:

Zjišťované údaje v rámci KU	Kategorie							
	TELATA		PLEMENICE		PLEM. BÝCI		Zajišťuje (I, CH)	
	Stupeň KU							
	A	B	A	B	A	B	A	B
označení zvířete dle platné legislativy	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	CH	CH
původ zvířete - otec a matka	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	CH	CH
plemenná příslušnost	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	CH	CH
datum narození	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	CH	CH
průběh porodu, hmotnost při narození	ANO	ANO					CH	CH
hmotnost ve 120, 210 a 365 dnech	ANO	ANO					I	I
datum otelení			ANO	ANO			CH	CH
datum inseminace, využití v ET			ANO	ANO			CH	CH
působení býka v přirozené plemenitbě					ANO	ANO	CH	CH
hodnocení exteriéru	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	I	I
rohatost (u vyjmenovaných plemen)	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	I	I
zbarvení /bar. ráz (u vyjmenovaných plemen)	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	I	I
změny a pohyby v rámci ÚE	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	CH	CH
temperament**	ANO	ANO					I	I

* I = inspektor ČSCHMS, CH = chovatel

** Faktická realizace hodnocení temperamentu vstupuje v účinnost po vyhlášení Grémiem předsedů rad PK.

5. Hodnocené ukazatele

Hodnocené ukazatele vycházejí ze zjišťovaných údajů a jejich vyhodnocení se odvíjí od šlechtitelských programů jednotlivých plemen. Mezi základní vyhodnocované reprodukční ukazatele patří: průběh porodu, délka mezidobí, věk při prvním otelení, zajištění reprodukce ve stádě. Mezi základní vyhodnocované růstové ukazatele patří: hmotnost při narození, hmotnost ve 120, 210 a 365 dnech.

6. Zpracování a zveřejňování výsledků KUMP

Údaje zjištěné v KUMP se zpracovávají jedenkrát ročně, zpravidla na konci kontrolního roku a výsledky se zveřejňují ve formě ročního hodnocení.

6.1. Výsledky za chov zahrnují

- 6.1.1. Seznam zvířat k datu hodnocení dle kategorií
- 6.1.2. Užítkovost podle jednotlivých kategorií
- 6.1.3. Údaje o reprodukci
- 6.1.4. Hodnocení průběhu porodu
- 6.1.5. Vyhodnocení ztrát telat
- 6.1.6. Hodnocení zevnějšku

6.2. Uzávěrky kontroly užítkovosti za ČR

- 6.2.1. Podle plemenné příslušnosti obsahují souhrn údajů dle části 6.1.

7. Předepsaná evidence vedená chovatelem

Chovatel vede evidenci dle platné legislativy a evidenci, která jednoznačně prokazuje údaje zjišťované v rámci KUMP.

Případná doplnění k Metodice KUMP navrhuje jednotlivé Rady Plemenné knihy příslušných plemen, vyhlašuje je Grémium předsedů rad plemenných knih a schvaluje MZe.

Nahrazení předchozích předpisů

Tato metodika plně nahrazuje předchozí Metodiku kontroly užítkovosti masných plemen skotu a byla schválena Grémiem předsedů Rad plemenných knih na jednání dne ~~30.10.2018~~ [26. 5. 2022](#).

Vypracování metodiky - zpracovatel

Český svaz chovatelů masného skotu, z. s. (ČSCHMS) IČO: 00536903, organizace oprávněná dle zákona č. 154/2000 Sb.

V Praze, dne ~~30.10.2018~~ [26.5.2022](#)